

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** javni, zavod za prestajanje kazni zavora (zavod).¹
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenke, pripornice in ženske, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor, ter mladoletnice obsojene na mladoletniški zapor.
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** kapaciteta zavoda je 84 zaprtih oseb (od tega za 67 obsojenk, za pripornic 15 in za ženske na prestajanju uklonilnega zavora dve mesti), dejansko 58 obsojenk, 10 pripornic in ena ženska na prestajanju uklonilnega zavora ter dejanska zasedenost na dan obiska 69 zaprtih oseb.²

Potek obiska in priprava poročila:

¹ Za polnoletne obsojenke z območja vseh sodnih okrožij v Republiki Sloveniji ne glede na višino izrečene kazni zavora, mlajše polnoletne obsojenke (do 23. leta starosti) z območja vseh sodnih okrožij v Republiki Sloveniji, mladoletnice, ki so obsojene na mladoletni zapor, z območja vseh sodnih okrožij v Republiki Sloveniji, (ki jo prestajajo v posebnem oddelku za mladoletnice), polnoletne in mlajše polnoletne obsojenke ter mladoletnice, ki so obsojene na mladoletniški zapor, z območja vseh sodnih okrožij v Republiki Sloveniji ne glede na višino izrečene kazni zavora oziroma mladoletniškega zavora, polnoletne in mlajše polnoletne obsojenke ter mladoletnice, ki so obsojene na mladoletniški zapor, z območja vseh sodnih okrožij v Republiki Sloveniji neglede na višino izrečene kazni zavora oziroma mladoletniškega zavora; za ženske z območja vseh občin Republike Slovenije, ki jim je bil določen uklonilni zapor v postopku o prekršku; za pripornice, če je pripor odredilo Okrožno sodišče v Ljubljani, Kranju, Novem mestu, Kopru, Novi Gorici in Krškem).

² Po prejetih informacijah je kapaciteta v priporu le redko presežena (kot je bila v obdobju prejšnjega obiska DPM). Kapaciteta uklonilnega zavora se je znižala iz 6 na 2 mesti, ker ta praktično skoraj ni zaseden. V večini primerov namreč Zavod vložil predlog za neizvršitev uklonilnega zavora (sedmi odstavek 202b. člena ZP-1), v skoraj vseh preostalih pa kršiteljice globo plačajo. Tako se je lahko za pet mest povečala kapaciteta obsojeniškega dela in pripora za eno mesto.

► Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen** dne 29. 1. 2013.³ Kontrolni obisk 25. 2. 2013.⁴

► **Skupina za obisk:** trije predstavniki Varuha (svetovalci varuha) ter ena predstavnica nevladne organizacije (Inštitut Primus).

► **Vsebina obiska:** uvodni razgovor z vodjo oddelka za vzgojo (ki je v odsotnosti nadomeščala direktorico), z vodjo referata za varnost, kasneje se je pridružila še oseba, ki je v času našega obiska nadomešča socialno delavko na porodniškem dopustu ter medicinska sestra. Razgovor je bil opravljen tudi s psihologom. Sledil je ogled prostorov in razgovor z nekaterimi zaprtimi osebami ter zaključni razgovor.

---

³Prejšnji obisk DPM tega Zavoda je bil opravljen 28. 9. 2011.

⁴Dva predstavnika Varuha sta v vlogi DPM dne 25. 2. 2013 opravila kontrolni obisk v zavodu, s ponovnim merjenjem temperature zraka v kritičnih bivalnih prostorih.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo posredovano generalnemu direktorju Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju: gd URSIKS) 20. 3. 2013, skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 23. 4. 2013, torej 34. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da je zavod upošteval priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in poskrbel za uskladitev hišnega in dnevnega reda za izvrševanje kazni zapora in za pripor s spremembami ZIKS-1D, saj sta bila sprejeta in podpisana 20. 1. 2012,
- da je bila večina bivalnih in drugih skupnih prostorov prepleskanih. Pri tem so bile uporabljene tudi različne barve, kar daje prostorom še lepši videz,
- da je knjižnica lepo urejena,
- prizadevanje Zavoda v smeri zagotavljanja čim večjega števila prostočasnih aktivnosti,
- odnos pravosodnih policist/k-ov.

DPM: predlagamo, da zavod preuči možnosti za prostorsko ločeno namestitev sob po posameznih režimih, ki morda ne bi terjala večjih finančnih posegov.⁵

gd URSIKS: pojasnjujemo, da zaradi nefunkcionalne razporeditve prostorov, zavod ne more zagotoviti ločitve vseh treh režimov (odprtega, polodprtega in zaprtega režima prestajanja kazni zapora). V prvem nadstropju zavoda bivajo namreč obsojenke, ki so razporejene na odprti režim in obsojenke s polodprtim režimom, ki že koristijo ugodnosti prostih izhodov. V drugem nadstropju pa obsojenke, ki so razporejene na zaprti ali polodprti režim. Taka namestitev obsojenk omogoča postopnost prehoda iz zaprtega režima preko polodprtega v odprti režim prestajanja kazni zapora. Dejstvo je tudi, da obsojenke praviloma bivajo v skupinskih sobah, samske sobe so izjema. Kljub temu priporočilo Varuha sprejemamo in sporočamo, da zavod načrtuje aktivnosti za izboljšanje zavodskih prostorskih razmer s postopno prenavo velikih sob v manjše enoposteljne oz. dvoposteljne sobe. S postopno prostorsko preureditvijo zavoda, bo podana tudi možnost ločevanja režimov prestajanja zaporne kazni.

DPM: predlagamo, da se UIKS seznanijo z rezultati te analize, kot tudi z drugimi ugotovitvami v zvezi z izpostavljenimi problematiko, posebej pa še z ukrepi, ki so (ali bodo) sprejeti z namenom zagotovitve normalnih pogojev bivanja v bivalnem prostoru št. 42/4.⁶

gd URSIKS: seznanjamo vas z rezultati analize ZRMK in potekom sanacije navedenega prostora: dne 6. 3. 2013 je Gradbeni inštitut ZRMK v zavodu opravil strokovni pregled prostora št. 42/4. Pregled je bil izveden tudi kot del svetovalnih in podpornih dejavnosti, ki jih

⁵ DPM ne ugotavlja prezasedenosti v nobenem oddelku zavoda, tudi tokrat pa kot pomanjkljivost šteje dejstvo, da sobe obsojenk, ki prestajajo zaporno kazen v različnih režimih (od zaprtega do odprtega) niso prostorsko ločene. Tako se režimi dejansko razlikujejo le po številu (zunajzavodskih) ugodnosti, ne pa tudi po samem načinu prestajanja kazni v zavodu.

⁶ Vodja vzgojne službe je povedala, da se bivalne sobe v zavodu sedaj redno prezračujejo, v skladu z usmeritvami projekta E-seaP (o katerem bo več govora v nadaljevanju). Zavod tudi ni prejel nobene pritožbe, da bi katero od zaprtih oseb zeblo, ali da je v prostoru morda vlaga. Zapornice so bile poučene, kako je treba zračiti in ogrevati, prav tako Zavod meri temperaturo bivalnih prostorov. Hkrati je pojasnila, da včasih prihaja do kapljanja vode, oziroma da se zaradi pare v kopalnici zadržuje vlaga v prostoru. V eni od sob (kasneje je DPM ugotovil, da gre za bivalni prostor št. 42/4) se je tako zadrževala para in vlaga ter se je pod posteljo našla celo goba (predvidoma plesni). Tega v zavodu kar niso mogli verjeti, zato so gobo pred njeno odstranitvijo tudi fotografirali. Po pojasnilu sogovornice pa so bile angažirane tudi pristojne službe, da bi se ugotovilo, kakšna goba je to in kako je nastala.

ZRMK izvaja za zavod v okviru projekta E-seaP (European Sustainable Energy Award for Prisons) iz programa Inteligentna energija Evropa, v katerem zavod aktivno sodeluje. Namen pregleda je bil ugotoviti razloge za nastanek biogenih poškodb in pojav gobe v širšem območju enega od notranjih vogalov bivalnega dela prostora. Pregled je bil opravljen s pomočjo termovizijske kamere FLIR Systems ThermaCAM P20, indikatorja vlažnosti v materialih GMI 15, Greisinger Electronic, in merilnika vlage v materialih VOLTCRAFT MF-100. Že opis težav pred samim pregledom in vizualna opažanja pred pričetkom meritev so nakazovala, da izvor težav z največjo verjetnostjo ni v pomanjkljivostih prostora kot takega ali njegovega stavbnega ovoja, pač pa v prodoru vlage v gradbene konstrukcije. S termovizijsko kamero in kontaktnimi sondami za vlažnost materialov je bilo najprej preverjeno, katero in kolikšno območje prostora je prizadeto zaradi prekomerno povečane vlažnosti posameznih konstrukcij (stene in tla). Po odstranitvi robnih letov talne obloge se je ob vznožju tako masivne kot montažne (proti kopalnici) stene pokazala goba, ki se razvije zaradi prisotnosti večjih količin vode in vlage ne pa npr. zaradi neprimernih mikroklimatskih razmer v prostoru; slednje se v končni posledici izrazijo na povsem drug način, skozi površinsko kondenzacijo vodne pare na konstrukcijah in v naslednji fazi skozi razvoj plesni. Z instrumenti je bilo ugotovljeno, da je problem v močni navlaženosti slojev talne konstrukcije ob in v neposredni bližini stene proti kopalnici, vlaga pa se je razširila po njih

---

Zaradi vlažnosti, ki se je zadrževala samo v tem bivalnem prostoru, bo po pojasnilu vodje vzgojne službe ta prostor tudi ustrezno saniran. Ob tem je kot zanimivost zavodska medicinska sestra izpostavila, da je 27. 11. 2012 ob priliki rednega inšpekcijskega pregleda zdravstveni inšpektor govoril tudi z obema obsojenkama v bivalnem prostoru 42/4, ki sta mu povedali, da se počutita dobro. Tudi sam inšpektor v tem bivalnem prostoru ni našel nobenih pomanjkljivosti; komaj nekaj dni za tem (2. 12. 2012) pa je bila v tem bivalnem prostoru najdena goba. Sogovornici sta še povedali, da sedaj, od kar je ta bivalni prostor prazen, v njem ni več vlage. Povedali sta tudi, da je bil obsojenkama, nameščenima v sobi 42/4, zaradi vlage, ki se je v njej zadrževala, še preden je bila najdena in odstranjena goba, ponujena druga soba, vendar selitve tedaj nista želeli. Kot smo razumeli, z rezultati analize odstranjene gobe zavod v času obiska DPM še ni bil seznanjen.

tudi nekoliko globlje v prostor in proti masivni steni. Ob preiskavi so bili izločeni morebitni zunanji viri prekomerne vlage oz. zamakanje od zunaj. S pomočjo zgoraj opisanih instrumentov je bilo nato opredeljeno območje tal v dnevnem prostoru, ki ga je treba sanirati. Podrobnejši pregled kopalnice, ki jo od dnevnega prostora loči montažna stena in ki ima tudi nekoliko višja tla glede na dnevni prostor, je pokazal, da je vzrok za zgoraj opisane težave v zamakanju v območju kabine za prhanje, vendar ne zaradi morebitnih poškodb instalacijskih vodov, ampak zaradi nepooblaščenih posegov bodisi v odtok kabine bodisi v tesnjenje stika med kabino in montažno steno. Voda je tako med uporabo prhe vdiral v talno konstrukcijo, nakopičena vlaga pa je povzročila razvoj gobe. Od 7.3.2013 do 13.3.2013 je potekala sanacija prostora 42/4, s strani zunanjih izvajalcev, na podlagi navodil ZRMK. Po odstranitvi talnih oblog so bila tla ustrezno sanirana s fungicidom in epoksi smolo, položena je bila vodoodporna iverka in laminat v celotni sobi. Ocenjuje se, da je sanacija ustrezna in primerna za bivanje zaprtih oseb. Od dne 28.3.2013 so v sobi ponovno nameščene obsojenke.

DPM: UIKS prosimo za ugotovitve v zvezi z ali so v bivalnih prostorih št. 42/2, 42/3, 42/4 in 42/5 trajale nizke temperature zraka dlje časa in zakaj, kot tudi, ali in kako je bilo kasneje poskrbljeno za zagotavljanje in vzdrževanje primerne bivalne temperature v teh bivalnih prostorih. Ob tem prosimo tudi, da nas seznanite z rezultati, ki so jih v bivalnih prostorih zabeležili tam nameščeni merilniki vlage in temperature.⁷

gd URSIKS: z ugotovitvami DPM, da zavod ni vzdrževal primerne temperature v prostorih zavoda, soglašamo, hkrati pa menimo, da je razlog v nihanju in nižje temperature v zavodu, delno tudi v stari stavbi, starih grelnih telesih, v dotrajanih oknih ter opažanjih pogostega zračenja s strani zaprtih oseb (predvsem na hodnikih in dnevnih kadijskih prostorih). V hodniku, ki ločuje zaprti režim od sprejemnega oddelka in ukloni

---

⁷Bivalni prostor št. 42/4 je sicer eden izmed bivalnih prostorov, ki so bili predelani iz večje skupinske sobe 42. Tudi v drugih tako predelanih prostorih, je bilo čutiti hlad, celo v zimskih oblačilih. DPM je ob obisku opravil tudi nekaj merjenj temperature zraka z elektronskim termometrom, znamke EBRO HYIGROMETER TFH 610. Tako je bila na hodniku pred bolniško sobo izmerjena temperatura zraka 14,8 °C, v šivalnici pred pripornimi sobami 18 °C, v bivalnem prostoru št. 40 ob 8:50 uri 21 °C, št. 36/b

kaznovanih, so nameščena stara ogrevalna telesa, ki so bila v času obiska DPM zaprta, tu je bila izmerjena temperatura 14 C. Po ponovnem obisku Varuha dne 25.2.2013 in opozorilu je zavod ogrevalna telesa odprl. Po večkratnih kontrolah in meritvah, je sedaj na omenjenem hodniku višja temperatura, ki ustreza priporočilom ogrevanja prostorov s strani URSIKS. Ob kontrolnem obisku DPM je bil zavod ponovno opozorjen na nizke temperature v sobi 42/2 in 42/4, zato je v ta bivalna prostora dne 23.2.2013 namestil napravi za merjenje temperature in vlažnosti. 21.2.2013 in 26.3.2013 se je v sobi 42/2 in v sobi 42/4 izvajalo merjenje sobne temperature in merjenje vlage. Rezultati za sobo št. 42/4 so pokazali, da se je temperatura gibala med 10,5 in 20,6 C. V tem času v sobi ni bila nameščena nobena zaprta oseba, saj je v sobi potekala sanacija prostora. Iz

---

je bila ob 9:10 uri izmerjena temperatura 20,5 °C, v kopalnici ob 9:30 uri 20,7 °C (pri odprtem oknu), v bivalnem prostoru št. 42/3 pa je bila izmerjena temperatura ob 10:43 uri le 17,4 °C in v prostoru št. 42/4 (v katerem sicer ni bilo nameščene nobene obsojenke) 17,5 °C. Na občuten hlad v teh nazadnje naštetih bivalnih prostorih je DPM opozoril vodstvo zavodu že v zaključnem razgovoru. To je sicer zagotovilo, da so takšne temperature le izjema in da so pred tem morda obsojenke zračile prostore. Kljub temu sta dva predstavnika Varuha v vlogi DPM 25. 2. 2013 opravila kontrolni obisk v zavodu, s ponovnim merjenjem temperature zraka v kritičnih bivalnih prostorih. Ob tem je vodja oddelka za vzgojo izročila tudi kopijo Priporočila UIKS za ogrevanje prostorov v zavodih za izvrševanje kazni zapora in prevzgojnem domu, številka: 720-2991/2012-5 z dne 13. 2. 2013 (za katera smo sicer zaprosili že ob obisku DPM). Ob kontrolnem obisku je bila v bivalnem prostoru št. 42/4, kjer še vedno ni bilo nameščena nobena obsojenka, temperatura zraka po petih minutah 18,8 °C in je še padala. V sobi 42/3 sta se predstavnika Varuha pogovarjala z obsojenko, ki je povedala, da je resneje bolna, imela naj bi pljučnico, oblečena je bila v topla zimska oblačila, vključno s pleteno kapo. Tukaj temperatura sicer ni bila izmerjena, čutil pa se je prav tako hlad (če ne mraz), kot v prejšnji sobi. V bivalnem prostoru št. 42/2, kjer sta bili nameščeni dve obsojenki, se je termometer ustavil na 17,7 °C. Tudi v tem prostoru sta bili obsojenki oblečeni v zimska oblačila, vključno s pleteno kapo, bundo in zimskimi čevlji. Radiator je bil zgolj mlačen. Povedali sta, da se okno ne da dobro zapreti: zunanje okensko krilo "reži" za centimeter ali dva, notranje pa prav tako ne tesni. Ponoči naj bi bilo še bolj mrzlo. V takšnem mrazu se ne moreta, kot sta dejali, niti pošteno umiti pod tušem, zato se le površno umijeta. Ena od njiju je pokazala plastične steklenice, v katere si nalije toplo vodo, da se pod odejo lahko pogreje. Ob obisku DPM je vodja oddelka za vzgojo sicer pojasnila, da je zavod vključen v evropski projekt E-seaP, ki ga sofinancira Evropska komisija v okviru programa Intelligent Energy Europe. Cilj je oblikovati mednarodno priznanje in ocenjevalni okvir za vrednotenje trajnostnih dosežkov v zaporih. Ta projekt je v zavodu voden s strani Gradbenega inštituta ZRMK d.o.o. V okviru tega projekta so že potekala predavanja za osveščanje obsojenk o tem, kako lahko same prispevajo k boljši izrabi energije (npr. kako in kdaj pravilno zračiti bivalne prostore), enako se na tem področju osvešča, oziroma izobražuje tudi delavce zavoda. V nekaterih bivalnih prostorih (tudi v sobi 42/1 do 42/5) naj bi bili nameščeni merilniki vlage in temperature, vendar v času kontrolnega obiska DPM še niso bili odčitani, oziroma podatki meritev še niso bili zbrani. Zato je bila sogovornica ob ponovno nizki izmerjeni temperaturi presenečena. Sicer pa je zagotovila, da bodo rezultati meritev temperature posredovani DPM.

navedenega razloga je bilo v tem času ogrevalno telo zaprto, izvajala so se tudi pogostejša zračenja, posledično so meritve pokazale nižje temperature. Po sanaciji se je ogrevalno telo odprlo. Od 28. 3.13 so v sobi ponovno nameščene obsojenke. Po večkratnih kontrolah in meritvah, je sedaj v omenjeni sobi višja temperatura, ki ustreza priporočilom ogrevanja prostorov s strani URSIKS. Rezultati sobe 42/2 so pokazali, da se je temperatura gibala med 15,2 C in 26,3 C. Na podlagi priporočila DPM in priporočila zavodske zdravnice je bilo z dne 6.3.2013 v sobi 42/2 nameščeno dodatno električno ogrevalno telo. Od takrat naprej so rezultati meritev pokazali, da se povprečna temperatura giba med 22 C in 24 C. Po večkratnih kontrolah in meritvah, je sedaj v omenjeni sobi višja temperatura. S strani nameščenih obsojenk v sobi 42/2 od 6.3.2013 zavod ni prejel nobene pritožbe glede vzdrževanja temperature v bivalnih prostorih. Po kontrolnem obisku DPM je zavod dvignil temperaturo za 1,5 C ter uvedel večkratne meritve v bivanjskih prostorih. Ugotovitve so, da izmerjena temperatura ustreza priporočilom za ogrevanje prostor s strani URSIKS. Ob tem pojasnjujemo, da Generalni urad kot prioriteto v zavodu, še v tem letu načrtuje izvedbo priklopa ogrevanja na zemeljski plin. Hkrati pa Generalni urad dela analizo predlogov zavodov za investicijska vlaganja, ki bi prispevala k zmanjševanju stroškov poslovanja in jih bi realizirali v prihodnjih letih pod pogojem, da bodo v proračunu zagotovljena finančna sredstva.

DPM: predlagamo, da zavodu zagotoviti primerno opremljen prostor za izločitev.⁸

gd URSIKS: na Generalnem uradu soglašamo z ugotovitvijo Varuha, da je

---

⁸DPM ponovno ugotavlja, da zavod še vedno ne razpolaga s primernim prostorom za izločitev. Po pojasnilu vodje oddelka za vzgojo se namestitev po 236. členu ZIKS-1 zato ne izvaja. DPM ponovno opozarja, da je v izjemnih primerih, določenih v 236. členu ZIKS-1, odstranitev v posebni prostor vendarle nujna, zato je v zavodu treba zagotoviti primerno opremljen prostor za izvajanje tega ukrepa. Odstranitev v posebni prostor, kjer je posameznica omejena in varovana (zgolj) z oblaginjenimi stenami je po mnenju DPM bolj humana, kot druga dlje časa trajajoča uporaba prisilnih sredstev, ali morda celo medikamentozna umiritev.

prostor za izločitev oziroma posebni prostor potreben obnove in zaradi tega smo že v lanskem letu zavodu naročili, da pripravi projektno nalogo za izgradnjo posebnega prostora in to je bilo tudi s strani zavoda izvedeno, vendar pa se Generalni urad tudi zaveda, da bodo za ustrezno ureditev posebnega prostora, ki bo ustrezal vsem varnostnim pogojem, potrebna večja finančna sredstva, ki jih bo v zaostreni finančni situaciji težko zagotoviti.

DPM: predlagamo, da se skrbi za prezračevanje prostora za izločite, tudi, če se ta ne uporablja.⁹

gd URSIKS: zavod je glede na vaše ugotovitve, da sedanji prostor, ki je namenjen izločitvam, zaudarja, uvedel redno prezračevanje tega prostora in ob rednih kontrolah ni več zaznati slabih vonjav. Ob tem dodajamo, da v letu 2012 v zavodu niso imeli nobenega primera odstranitve v posebni prostor.

DPM: predlagamo, da se bivalnih prostorih št. 42/1 do 42/5 preveri razlog širjenja smradu iz odtokov in tudi sprejmejo ustrezni ukrepi za odpravo te pomanjkljivosti.¹⁰

gd URSIKS: sporočamo, da je zavod priporočilo upošteval: v priporu v sobi številka 5 je bil zamenjan pokvarjen ventilator in ustrezno sanirana WC školjka. Ustrezna sanacija WC školjk je potekala tudi v drugih navedenih sobah. Ob rednih kontrolah, ni več zaznati širjenja smradu iz odtokov. V tem času s strani zaprtih oseb zavod ni prejel nobenih pritožb na širjenje smradu.

DPM: predlagamo, da se zaposleni v zavodu opozorijo, da že sami sprotno ugotavljajo poškodbe opreme in poskrbijo za redno odpravo teh pomanjkljivosti.¹¹

gd URSIKS: sporočamo, da so zavodu tudi to pomanjkljivost takoj odpravili. Poškodovani WC deski je zavod po obisku nadomestil z novimi. V ta namen je v zavodu vzpostavljen tudi sistem, kjer delavci zavoda v vratarnici beležijo vse poškodbe opreme, ki jih opravijo delavci zavoda oziroma pogodbeni serviserji. Res pa je, da zavod nima zaposlenega hišnika, ki bi skrbel za popravila

⁹ Pripominjamo, da je prostor, ki se je uporabljal za izločitev, zaudarjal.

¹⁰ Kot pomanjkljivost lahko nadalje izpostavimo, da se v dveh pripornih sobah in sobah obsojeniškega oddelka (bivalni prostori številka 42/1 do 42/5) iz sanitarnega dela širi smrad iz odtokov.

¹¹ V sprejemnem bivalnem prostoru številka 44 in pripornem bivalnem prostoru številka 5 sta bili poškodovani WC deski. DPM je že ob obisku opozoril, da je treba poškodovani deski zamenjati.

poškodovane opreme in opravljal vzdrževalna dela tako v zavodu, kot na zunanjih objektih in delal na vzdrževanju in urejanju okolice.

DPM: predlagamo, da se imena pošiljateljev na pisemski ovojnici na nek način prekrije in UIKS prosimo, da nas seznanijo s tem, kako je urejeno razdeljevanje pošte v zavodu.¹²

gd URSIKS: sporočamo, da je zavod pripombe o načinu razdeljevanja pošte zaprtim osebam, ki ostalim omogoča vpogled v pošiljatelje pisemskih pošilk upošteval, tako da od 30. 1. 2013 razdeljevanje pisemskih pošilk zaprtim osebam poteka tako, da so podatki o pošiljatelju prikriti. Seznam, ki ga pravosodni policisti uporabljajo ob deljenju pisemskih pošilk vsebuje ime in priimek zaprte osebe, vrsto pošiljke (pismo, razglednica,..) ter prostor, kjer zaprta oseba s podpisom potrdi prejem pošiljke.

DPM: predlagamo, da zavod in UIKS vložita več napora v iskanje zaposlitve za vse obsojenke in predvsem tudi pripornice, ki si jo želijo.¹³

gd URSIKS: navajamo, da je potrebno sprejeti vse ukrepe, da se omogoči delo več zaprtim osebam in tako izkoristi ustrezne prostorske možnosti. Posebej zaskrbljujoče je, da JGZ ne vidi možnosti za bistveno izboljšanje v kratkem času. Generalni urad bo članom Upravnega odbora JGZ Golovec posebej naročil, da od direktorice JGZ zahtevata zagotovitev večjih možnosti za zaposlovanje zaprtih oseb. Iz navedenih razlogov pozdravljamo trud vodstva zavoda, da zaprte osebe dodatno spodbuja k dejavnemu preživljanju prostega časa in zagotavlja številne prostočasno-izobraževalne aktivnosti: neformalno (jezikovni tečaji, računalniški tečaji, in

---

¹²Ob obisku smo dobili nekaj pripomb, da pri razdeljevanju pošte ni zaupnosti. Na seznamu, kjer prejemnice pisane podpišejo izročitev pošiljke, so namreč zapisana imena pošiljateljev in komu je pošta namenjena. Nato prejemnice pošte s svojim podpisom na ta seznam potrdijo prejem pisemske pošiljke. Ob pa tem lahko hkrati tudi vidijo, od koga so prejele pošto druge zapornice. Zaradi tega naj bi nekatere med njimi že bile deležne raznih pripomb, tudi zbadljivk, če smo pravilno razumeli, pa tudi zlorab. DPM meni, da takšna praksa razdeljevanja pošte ni ustrezna, saj brez potrebe vsem razkrije, od koga prejema kdo pošto.

¹³V zavodu je bilo v času obiska DPM zaposlenih 23 obsojenk (15 v delavnici JGZ Golovec, 5 v kuhinji in 3 v pralnici), poleg teh sta dve zaposleni izven Zavoda (12. člen ZIKS-1), in le ena pripornica (v kuhinji). Število zaposlenih v JGZ Golovec je od zadnjega obiska upadlo za pet (tri obsojenke in dve pripornici), kar je zaskrbljujoče. Ta bi namreč morala biti zagotovljena vsaki obsojenki že zaradi njene prevzgoje oziroma resocializacije in le v tem premeru bi šele lahko delo postalo objektivno merilo za pridobitev oziroma izgubo ugodnosti.

formalno izobraževanje (opismenjevanje, vključenost v formalni izobraževani sistem) prostočasne dejavnosti (joga, kulturne prireditve, priprava zavodskega časopisa, ustvarjalne dejavnosti, idr...), pomoč pri urejanju okolice, skrb za zavodski vrt in rastlinjak, urejanje bivanjskih prostorov, urejanje zavodskega vrta.

DPM: predlagamo, da UIKS preuči na kakšen način (če sploh) je mogoče zagotoviti repete tudi pripornicam.¹⁴

gd URSIKS: sporočamo, da je zavod pripombo upošteval, tako da imajo tudi pripornice možnost dobiti repete v bivalne prostore, tako da to željo sporočijo pravosodni policistki. Ta prošnja je posredovana v kuhinjo, ki pripravi dodatni obrok.

DPM: poudarjamo, da je treba zagotoviti uresničevanje pravice zaupnosti v odnosu zdravnika in pacientk.¹⁵

gd URSIKS: obveščamo, da se zavod zaveda pacientovih pravic do zaupnosti z zdravnikom, zato vsako zaprto osebo pred pregledom obvestijo o le tej in se medicinska sestra primerno odstrani v drug prostor. Zaradi uresničevanj pravic do zasebnosti, zavod v svojem finančnem planu že prioritarno načrtuje fizično pregraditev ambulantnega prostora.

DPM: da se v prihodnje zagotovi nemotena oskrba vsaj z najnujnejšim potrošnim materialom, ki naj bi ga zavod zagotovil zapornicam in zaposlenim v zavodu.¹⁶

gd URSIKS: pojasnjujemo, da se obsojenkam sredstva za osebno higieno redno razdelijo enkrat mesečno po določenem normativu, zato je bilo interpretiranje medicinske sestre o

¹⁴Pripombe glede količine ali kakovosti hrane smo tudi tokrat slišali le v priporu, obsojenke pa so bile s hrano (tako količinsko kot kakovostno) zadovoljne. Tudi ob pregledovanju knjige pritožb v jedilnici smo zasledili veliko pohval in nobene pritožbe. V kuhinji zaposlena zapornica je povedala, da prihaja do takšne razlike najbrž zato, ker dobijo pripornice hrano v bivalne prostore in tako praviloma ne morejo prositi za repete, ki ga sicer lahko dobijo obsojenke v jedilnici. To bi lahko bila tudi razumna razlaga na ugotovitev, ki jo je DPM zapisal že v poročilu o prejšnjem obisku.

¹⁵DPM si je ogledal ambulanto, ki je prostorna in lepo urejena. Njena slabost je le, da medicinska sestra nima posebnega prostora in je navzoča v prostoru pri vseh pregledih. Splošna ambulanta je namenjena tudi za ginekološke preglede, medtem ko je zobozdravstvena ambulanta v sosednjem, manjšem prostoru, kjer je nameščen zobozdravniški stol in orodje. Za intimnost pri ginekološkem pregledu je poskrbljeno z zeleno zaveso, skozi katero pa se sicer sliši pogovor. Prav bi bilo, da bi se (na željo pacientke) medicinska sestra v času pregleda, odstranila iz ambulante, razen če je njena navzočnost ob pregledu potrebna, saj so tudi obsojenke upravičene do zaupnosti pri zdravniških pregledih, četudi so ti le pri splošnem zdravniku, še bolj pa, kadar gre za ginekološki pregled.

¹⁶S pogoji dela je sicer zdravstveno osebje zadovoljno, prav tako pa glede teh nismo prejeli pripomb s strani zaprtih oseb. Medicinska sestra pa je ob tem povedala, da zaradi pomanjkanja sredstev ni bilo

pomanjkanju le tega napačno. Zaradi finančne situacije ter racionalizacije porabe stroškov je zavod v mesecu decembru postopek deljenja čistil in sredstev za osebno higieno pričel nadzorovati, kar pa ne pomeni, da je normative, ki so bili že predhodno določeni, zmanjšal.

DPM: predlagamo, da zavod in UIKS razmisli o možnosti ureditve posebne sobe za gibalno ovirane pripornice in/ali obsojenke v pritličju zavoda, od koder bi imele lažji dostop do bivanja na prostem.¹⁷

gd URSIKS: strinjamo se z ugotovitvijo, da zavod nima posebej opremljene bolniške sobe. V času obiska DPM s strani zdravstvenega osebja ni bila izkazana potreba po tovrstni namestitvi zaprtih oseb. S postopno prenovo velikih sob v manjše in s tem prostorsko preureditvijo zavoda, bo zavod vzpostavil posebej opremljeno bolniško sobo v zavodu. Zavod trenutno nima na razpolago bivalnega prostora, ki bi omogočal nemoteno bivanja za gibalno ovirane in bi ustrezal vsem varnostnim pogojem. Z večjo adaptacijo bo možna tudi ureditev bivalnega prostora za gibalno ovirane osebe, saj zavod take zaprte osebe sedaj namešča v prostor, ki so namenjeni mamam z dojenčkom.

DPM: predlagamo, da UIKS sporoči, ali je izpostavljeno problematiko o nadomeščanju zavodske medicinske sestre v primeru njenega izostanka že preučila in kako je morda v zvezi z njo ukrepala.¹⁸

gd URSIKS: sporočamo, da je glede nadomeščanja medicinske sestre v času njene odsotnosti Generalni urad takoj po prejeti informaciji o novo nastali okoliščini pristopil k reševanju problema in dogovoril nadomeščanje z medicinskim osebjem zavoda za

---

mogoče dodatno nabaviti toaletnega papirja, zaloga katerega je decembra pošla. Tako tega ni bilo mogoče zagotoviti niti zaposlenim niti zaprtim osebam. Ob tem je še pojasnila, da prejme ob sprejemu v zavod vsaka zapornica paket za osebno higieno: milo, zobno kremo s krtačko in toaletni papir. Potem pa to prejema le, če je njeni prošnji (zaradi njene finančne nezmožnosti) ugodeno.

¹⁷ V času obiska DPM je bila soba, namenjena materi z otrokom, prazna, v času kontrolnega obiska (25. 2. 2013) pa je v njej bila nameščena starejša obsojenka, ki je gibalno ovirana. Ta se je v njej dobro počutila. Zapornicam mora namreč biti zagotovljeno bivanje na prostem vsak dan, medtem ko zdravniške pomoči v ambulanti v najvišjem nadstropju zavoda ne potrebujejo vsakodnevno, oziroma lahko po potrebi zdravniška pomoč pride do njih.

¹⁸ Vodja oddelka za vzgojo in zavodska medicinska sestra sta nas seznanili, da od 1. 2. 2013 dalje medicinska sestra zdravstvenega doma ne bo več mogla (pogodbeno) nadomeščati zavodske medicinske sestre v primeru njenega izostanka. Zavod je že seznanil UIKS, da utegne zaradi tega prihajati do težav, vendar do tedaj še ni prejel odgovora UIKS. Ob tem je treba upoštevati, da medicinska sestra upravičena do izrabe letnega dopusta, kot tudi do bolniškega dopusta, enako pa so tudi zaprte osebe upravičene do nemotene zdravniške oskrbe.

prestajanje kazni zapora Ljubljana.

DPM: predlagamo, da UIKS preuči ustreznost sedanje sistemizacije za pravosodne policiste in poda oceno, ali je z obstoječim številom pravosodnih policistov, ob upoštevanju njihovih izostankov z dela, mogoče ustrezno poskrbeti za varnost v zavodu in zunaj njega.¹⁹

gd URSIKS: glede kadrovske problematike v zavodu soglašamo, da je kadrovska situacija na lgu problem, ki pa ga rešujemo v skladu z našimi zmožnostmi. Za izboljšanje situacije smo iz zavoda Celje premestili eno pravosodno policistko, medtem ko se v pomoč pri izvajanju nalog s področja varnosti vključujejo tudi pravosodni policisti iz drugih zavodov, ki pomagajo vedno, ko zavod zaprosi za pomoč. Dokaz temu je tudi podatek, da v letošnjem letu še niso imeli odpovedi spremstev.

DPM: predlagamo, da UIKS preuči obstoječo zasedenost delovnih mest v oddelku za vzgojo in delo ter po potrebi zagotovi zasedbo vseh nezasedenih delovnih mest.²⁰

gd URSIKS: strinjamo se z ugotovitvami, da je optimalna kadrovska zasedenost predpogoj za ustrezno vzgojo in izobraževanje zaprtih oseb kar pripomore k usposabljanju le teh, za urejeno življenje po prestani kazni. Tako Generalni urad natančno spremlja in se odziva na potrebe posameznih lokacij, tako tudi zavoda lg, v skladu z možnostmi.

DPM: predlagamo, da takšno prakso informiranja UIKS uvede tudi v ostalih

---

¹⁹Skupaj z vodjo referata za varnost je po pojasnilu vodje oddelka za vzgojo sistemiziranih 27 delovnih mest pravosodnih policistk, oziroma policistov. Eno sicer sistemizirano delovno mesto pravosodnega policista je trenutno nezasedeno, ena pravosodna policistka je premeščena v Enoto forenzične psihiatrije v Maribor, ena pa v drug organ javne uprave. Poleg tega je ena pravosodna policistka na porodniškem dopustu, dva pravosodna policista pa delata z omejitvami in ju dejansko ni. Zavod sicer pričakuje prihod pravosodne policistke iz ZPMZKZ Celje. Poleg tega je v službi za varnost veliko bolniških odsotnosti. Tako pravosodni policisti še vedno opravljajo veliko nadur. Poleg tega pa, kot je pojasnila vodja vzgojne službe, vsi delavci zavoda opravljajo vse naloge "po potrebi", sicer vseh nalog ne bi uspeli izpolniti. Dve begosumni zapornici naj bi se celo nahajali v bolnišnici brez varovanja, a sta na srečo "še vedno tam". Dodatnih zaposlitev seveda zavod ne pričakuje, zato so pravosodni policisti nerazporejeni, preobremenjeni in posledično tudi več bolni.

²⁰ Tudi vzgojna služba ima težave z veliko odsotnostjo zaradi bolniških in porodniških odsotnosti (zaradi te je odsotna tudi direktorica zavoda). Po prejetih informacijah je preobremenjena. Skrbi jih, kaj bo, ko se bo pogodba o zaposlitvi iztekla pripravnici, ki sedaj nadomešča socialno delavko na porodniškem dopustu in z veliko entuziazma sodeluje v vzgojni službi.

zavodih za prestajanja kazni zapora, kot tudi v prevzgojnem domu.²¹

---

²¹Ob obisku zavoda smo opazili, da je zapisnik domske skupnosti izobešen na oglasni deski, kar se nam zdi dober način za informiranje obsojenk (in vseh delavcev zavoda), tudi tistih, ki se domske skupnosti iz takega ali drugačnega razloga niso udeležile.